

**KONCEPCJA FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU
PUBLICZNEGO PRZEDSZKOLA –
PRZEDSZKOLA NR 434 „NA GÓRCIE” w WARSZAWIE
ul. 1 PRASKIEGO PUŁKU 116**

I. Wstęp

Niniejsza koncepcja kierowania Przedszkolem nr 434 „Na Górcze” w Warszawie powstała w oparciu o:

- własne doświadczenia wyniesione z pracy na stanowisku dyrektora tego przedszkola,
- analizę informacji od rodziców oraz pracowników przedszkola na temat ich potrzeb i oczekiwań wobec przedszkola.

Niniejsza koncepcja składa się z charakterystyki specyficznych uwarunkowań pracy przedszkola, swoistego stanu „wyjścia” oraz przedstawienia zmian i kierunków rozwoju przedszkola, służących zwiększeniu efektywności pracy placówki, uwzględniających: **proces kształcenia, opieki i wychowania, rozwój bazy szkoły, podniesienie kwalifikacji kadry pedagogicznej, współpracę z instytucjami i organizacjami oraz ze środowiskiem lokalnym.**

II. Informacje ogólne

Środowisko przedszkola

Przedszkole nr 434 „Na Górcie” w Warszawie jest nowym przedszkolem, które działa 5 lat. Placówka znajduje się na terenie osiedla Stara Miłosna w Dzielnicy Wesoła m.st. Warszawy przy ul. 1 Praskiego Pułku 116. Mieści się w dwukondygnacyjnym budynku częściowo wsuniętym w skarpe. Część powierzchni parteru zajmuje żłobek. Placówki posiadają niezależne wejścia, ale możliwe jest przejście wewnątrz budynku.

Przedszkole otoczone jest lasem, posiada ładny, bardzo dobrze wyposażony plac zabaw, lecz nadmiernie wyeksponowany na słońce. Dla rodziców dostępnych jest wiele miejsc parkingowych, jednak są sytuacje, kiedy auta parkowane są na chodniku lub tuż przed furką.

Placówka jest czynna w godzinach od 7:00 do 17:15. Do przedszkola uczęszcza 150 dzieci w trzech grupach wiekowych: 3 – latki (2 oddziały), 4 – latki (2 oddziały), 5 – latki (2 oddziały).

W pobliżu przedszkola znajduje się Szkoła Podstawowa nr 173 im. Górników Polskich, a na tym samym osiedlu 2 inne szkoły podstawowe, liceum ogólnokształcące, publiczne przedszkole oraz kilka niepublicznych, biblioteka, ośrodek kultury, straż pożarna i przychodnia.

Oferta edukacyjna przedszkola

- wychowanie przedszkolne,
- język angielski (3x w tygodniu)

Zajęcia dodatkowe:

- taniec,
- gimnastyka,
- rytmika,
- religia.

Zajęcia dla dzieci z trudnościami w sferze poznawczej, społecznej i emocjonalnej:

- terapia logopedyczna,
- terapia pedagogiczna,
- terapia psychologiczna,
- terapia SI,

- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne,
- zajęcia Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne
- TUS

III. Koncepcja kierowania przedszkolem w latach 2022-2027

Koncepcja funkcjonowania i rozwoju Przedszkola nr 434 „Na Górcie” na kolejne lata nie będzie oderwana od przeszłości. Jest nowy zamysł, ale nie zapominamy o tym, co było. Chciałabym nadal wspomagać rozwój przedszkola w oparciu o 4 założenia poprzedniej koncepcji:

- 1) PRZEDSZKOLE JĘZYKOWE**
- 2) ZDROWE PRZEDSZKOLE**
- 3) CZYTAJĄCE PRZEDSZKOLE**
- 4) ZNAMY SWOJĄ HISTORIĘ**

Koncepcja funkcjonowania i rozwoju Przedszkola nr 434 „Na Górcie” na lata 2022 – 2027 będzie opierała się na **ROZWOJU KOMPETENCJI MIĘKKICH**, takich jak:

- 1) umiejętności przywódcze;**
- 2) pozytywne myślenie;**
- 3) gotowość do pomocy;**
- 4) kreatywność;**
- 5) komunikacja.**

Dlaczego kompetencje miękkie? Dlaczego taki kierunek rozwoju przedszkola? Wszyscy przeważnie skupiamy się na kompetencjach twardych: zdobywamy wiedzę i umiejętności, które później potwierdzają zaświadczenia, certyfikaty, dyplomy itp. Tymczasem jest mnóstwo korzyści płynących z posiadania kompetencji miękkich:

- adekwatne reagowanie na sytuacje życiowe,
- radzenie sobie z obciążeniami, porażkami, kryzysami,
- możliwość przystosowania się do zmieniających się warunków,
- realizowanie celów, planów, wprowadzanie w życie marzeń,
- zaspokajanie własnych potrzeb,
- tworzenie i utrzymywanie satysfakcjonujących relacji z innymi ludźmi,
- budowanie sieci społecznego wsparcia,

- mniejsze narażenie na negatywne działanie nieprzyjemnych stanów emocjonalnych, silnego i (lub) długotrwałego stresu,
- efektywność, osiąganie oczekiwanej skuteczności w działaniu.

Zarówno twarde, jak i miękkie kompetencje wpływają na efektywność naszego działania i jakość wykonywanej przez nas pracy. Powinny się nawzajem uzupełniać.

Pełniąc funkcję dyrektora chciałabym, również na kolejne lata, zapewnić w przedszkolu optymalne warunki do **wszechstronnego, harmonijnego rozwoju wszystkich dzieci z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i oczekiwań**; tworzyć przedszkole przyjazne dziecku i jego rodzinie, zapewniające **godne warunki pracy i rozwoju** wszystkim pracownikom. Moim celem jest także kontynuacja **współpracy ze środowiskiem lokalnym oraz instytucjami i organizacjami oświatowymi**. Powyższe cele zamierzam realizować w odniesieniu do poszczególnych kompetencji miękkich.

1. UMIEJĘTNOŚCI PRZYWÓDCZE

Tylko 40% cech przywódczych tkwi w dziecku od urodzenia, pozostałe 60% zależy od wychowania. Rozwój cech przywódczych u dzieci jest ważny dla kształtowania ich osobistego potencjału. We współczesnym świecie liderzy odgrywają wiodącą rolę społeczną, wykazując wysoki stopień kreatywnej samorealizacji. Cechy przywódcze dziecka wpływające na jego pozycję społeczną i intelektualną są konieczne dla:

- osiągnięcia osobistych celów;
- kontroli emocji i działań;
- tworzenia poprawnego, uzasadnionego punktu widzenia itp.

Dziecko posiadające umiejętności przywódcze zazwyczaj jest w centrum uwagi. Jest pewne siebie, uwielbia być na czele. Ma poczucie lojalności grupowej i indywidualnej sprawiedliwości społecznej. Przez inne dzieci uznawane jest za przewodnika. Jest cierpliwe i tolerancyjne, kontroluje przebieg zabawy i wykorzystuje to do zdobywania uznania u rówieśników. Wie jak zaszczepić innym entuzjazm do pomysłu.

Proces kształcenia, opieki i wychowania

1. Człowiek może odnieść sukces dzięki wsparciu bliskich przyjaciół i rodziny. Udzielając dzieciom moralnego wsparcia, budujesz pewność siebie. Trzeba dać dziecku poczucie bezpieczeństwa i zrozumienie, że jest się po jego stronie, bez względu na to, co się dzieje. Powinno się porzucić ideę, że dziecko powinno być posłuszne i akceptowane przez wszystkich.

2. Przyjrzenie się bliżej dzieciom, one same pokażą i powiedzą, czy mają zadatki na lidera. Jeśli dostrzeżemy cechy przywódcze, w rękach dorosłych jest możliwość ich rozwijania. Jeżeli dziecko nie przejawia cech przywódczych, możemy pomóc mu je nabyć.
3. Samoocena. Poczucie własnej wartości nie jest wrodzone. Samoocena rodzi się z postrzegania samego siebie, które rozwinęliśmy w trakcie życia. Korzenie tego procesu tkwią m.in. w sposobach traktowania nas przez dorosłych w dzieciństwie czy kulturze społeczeństwa, w której żyjemy. Kiedy mamy dobrą samoocenę, to myślimy o sobie: "Jestem w porządku", "Jestem OK, nawet gdy popełnię błąd". Jeśli skupiamy się na sobie we właściwy sposób i z troską, jesteśmy prawdziwi w naszych sądach o sobie, nie jesteśmy zarozumiali. Pozytywny obraz samego siebie rozbudza ciekawość świata i pozwala odważnie podejmować nowe wyzwania. Znajomość swoich umiejętności i możliwości pozwala poczuć się pewniej i bezpieczniej w różnych sytuacjach. Dziecko zdobywa informacje o sobie z dwóch źródeł. Pierwszym z nich są opinie i oceny osób dziecku najbliższych: rodziców, wychowawców i nauczycieli. Początkowo to właśnie oni są najważniejszymi informatorami dziecka w tej kwestii. Ważne jest, aby to od nich dziecko mogło usłyszeć, że jest mądre, że jest ładne, jedyne i niepowtarzalne. Drugim źródłem informacji na swój temat są doświadczenia dziecka, zdobywane w trakcie własnej aktywności. Dziecko porównuje się z rówieśnikami, sprawdza, czy jest w stanie spełnić oczekiwania własne i innych osób. W wieku przedszkolnym największy wpływ na samoocenę dziecka mają znaczące dla niego osoby dorosłe.

Rozwój samooceny jest procesem stopniowym. W pierwszych latach życia dziecko zdobywa poczucie własnej tożsamości. Podczas kontaktów z dorosłymi i rówieśnikami dziecko tworzy w swojej świadomości zespół powiązanych ze sobą wrażeń na własny temat, które są dla niego podstawą samooceny. W miarę nabywania kolejnych doświadczeń, powstaje obraz własnego „ja”. Ma to niezwykle istotny wpływ na zachowanie dziecka, oraz jego kontakty interpersonalne. Dorośli nie zawsze zdają sobie sprawę z tego, że mają tak wielki wpływ na zbudowanie lub zniszczenie poczucia własnej wartości dziecka.

Okazujmy uwagę. Dzieci także potrzebują ciągłej i regularnej uwagi, by czuły się ważne. Dorośli powinni jak najczęściej rozmawiać z dzieckiem, ale w sposób aktywny, czyli słuchając tego, co ma ono do powiedzenia. Starajmy się wychodzić naprzeciw potrzebom i pragnieniom dziecka, także wtedy, gdy ich spełnienie jest

niemożliwe. Nie ignorujmy dzieci! Najważniejsze to poświęcenie dziecku czasu i oddanie mu przestrzeni do budowania własnej wartości. Przestrzeń tę stworzymy, motywując dziecko do niezależności, odkrywania świata i osiągania postawionych sobie celów. Nie pozwalamy dziecku rezygnować z poznawania świata, ale wcielmy się w rolę rodzica fana, który zagrzewa do walki i dodaje otuchy.

Oczekiwania uwzględniające wiek i umiejętności dziecka to realistyczne oczekiwania, możliwe do spełnienia. Budują poczucie wartości i wiarę we własne możliwości. Jeżeli ustalimy, jakie oczekiwania mamy względem dziecka, wyznaczmy jasne reguły, bądźmy też konsekwentni. Jeżeli na przykład prosimy dziecko, by posprzątało zabawki przed wyjściem na ogród, a następnego dnia już o tym nie pamiętamy, dostaje ono sprzeczny komunikat. Wbrew pozorom jasne i przejrzyste zasady są dla kilkulatek niezbędne, gdyż sprawiają, że czuje się pewne i bezpieczne. Dziecko, które wie, czego się od niego wymaga, może sprostać oczekiwaniom, a to z kolei pozwala mu lepiej myśleć o sobie samym.

4. Chwalenie dziecka, dopingowanie. Szczera wiara w pozytywny wynik da więcej pewności siebie.
5. Każdego dnia należy pielęgnować pewność siebie. Aby człowiek wyrósł pewny siebie, celowy, pomyślny, a jednocześnie miłosierny i współczujący, w dzieciństwie musi być otoczony wsparciem i odpowiednim wychowaniem.

Pozwólmy dziecku stać się ważnym, np. naszym „małym pomocnikiem”. Zawsze jednak prosimy o pomoc, a nie nakazujemy, by dziecko coś zrobiło. Zupełnie inaczej odczytywane jest zdanie: „Czy możesz mi pomóc i przynieść kredki, ponieważ ja rozkładam kartki?”, niż: „Przynieś szybko kredki!”. Ten sam komunikat, jednak zupełnie inna forma. Ważne jest, by pamiętać, że nie prosimy o pomoc dlatego, by dziecko nas wyręczyło, ale dlatego, by budować w nim poczucie wartości.

6. Doprowadzanie pracy do końca. Na świecie są 2 typy ludzi, Ci, którzy kończą to, co zaczęli i pozostali. Do której grupy mają należeć nasze dzieci? Realizacja pracy do końca to połączenie koncentracji, samodyscypliny, działania i wytrwałości. Dzięki tej mieszance możemy zamieniać swoje cele i marzenia w rzeczywistość, a przy tym odczuwać ogromną satysfakcję i spełnienie.
7. Szanowanie innych. Umiejętność okazywania szacunku sprzyja życiu bez konfliktów z innymi, w atmosferze wzajemnego zrozumienia potrzeb i respektowania praw drugiego człowieka. Szacunek dla kogoś to uznanie jego prawa do innego zdania, własnych poglądów w różnych dziedzinach życia i akceptacji samodzielnie

podejmowanych przez niego decyzji. Sprzyja też rozwijaniu empatii. Pomaga w nawiązywaniu trwałych więzi z różnymi ludźmi, a także buduje autorytet osobisty. Okazywanie szacunku oznacza akceptację innych sposobów myślenia oraz zachowanie dystansu emocjonalnego podczas różnicy zdań. Pozwala podejmować dyskusje, które oparte są na argumentach zmierzających do zrozumienia, a nie do przekonania lub - jeszcze gorzej - do pokonania rozmówcy.

Szacunek w sposobie mówienia to stosowanie asertywnej komunikacji. Formułowanie własnych sądów w sposób nienaruszający prywatności rozmówcy, przykładowo: Uważam, że..., Moja ocena sytuacji to..., Chcę powiedzieć..., Myślę inaczej... To także dawanie rozmówcy komunikatów, że respektujemy jego prawo do innego zdania, np. To cenne spostrzeżenie..., Ciekawy pogląd..., Muszę to przemyśleć..., Chciałabym, żebyś wzięła pod uwagę argument... Szacunek dla osoby to prowadzenie rozmowy w taki sposób, który pokazuje drugiemu, że nie osądzam, nie etykietuję, nie oceniam. Powinno unikać się podniesionego tonu w rozmowie, gwałtownej gestykulacji czy innych zachowań wpływających na atmosferę rozmowy (np. chodzenia po sali, zaciskania rąk, pocierania dłońmi twarzy, nachylania się nad rozmówcą itd.).

W zachowaniu okazujemy szacunek szczególnie przez zachowanie przestrzeni psychologicznej (w naszej kulturze bezpieczna odległość to ok. 50 cm w sytuacjach prywatnych, a od 100 do 150 cm w sytuacja oficjalnych), dostosowanie gestykulacji i postawy do rozmówcy (albo siedzimy, albo stoimy, ale zawsze obie strony tak samo), dajemy sygnały, że słuchamy aktywnie (skinięcie głową, potaknięcie: Mhh... Tak... Rozumiem... To jasne...). Słuchamy bez przerywania do końca wypowiedzi, równocześnie patrzymy na rozmówcę i uwzględniamy jego komunikaty niewerbalne (oznaki zdenerwowania, gesty rąk i mimikę, ton głosu).

Dorośli chcą dobrze dla swojego dziecka. To te dobre chęci powodują, że nieustannie przypominają: *Ukłoń się! Powiedz Pani „dzień dobry”. Nie przerywaj. Nie wtrącaj się w rozmowy dorosłych. Słuchaj, co do Ciebie mówię. Nie krzycz. Zrobisz to, co Ci kazałam.* A co dziecko słyszy i czuje? Dorosły nie wie, że potrafię się zachować..., Dorosły nie musi, ale ja muszę..., Dorośli mogą się wtrącać, kiedy ja mówię..., Dorosłym wolno krzyczeć, nakazywać, wydawać polecenia, nie liczyć się z moim zdaniem i potrzebami..., Jak dorosnę, to... Co będzie jak dorośnie?

Dzieci są, jak otwarta księga. Zapisujemy w niej wszystko co robimy, mówimy i czego oczekujemy. Przede wszystkim szacunku uczymy poprzez naśladowanie.

Uczymy dziecko nawyków, dając przykład w codziennym życiu. Chcemy, aby dzieci były dobrymi ludźmi, szanowały innych. I tak ma być. Dlatego potrzebne są rozmowy i dyskusje z dzieckiem, ale nade wszystko potrzebny jest codzienny przekaz płynący z postępowania dorosłych. To przez ten przykład dziecko buduje pierwsze sądy o świecie, ludziach, postawach wobec innych.

8. Dbanie o swój wygląd i zdrowie. Dobry stan zdrowia ułatwia harmonijny rozwój dziecka, warunkuje dobre samopoczucie, większą odporność organizmu. Dzieciństwo jest okresem w życiu człowieka, w którym kształtują się jego postawy determinujące aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia, a utrwalone wówczas przyzwyczajenia i nawyki zdecydują o jego późniejszym życiu. Edukację zdrowotną należy rozpoczynać jak najwcześniej i dlatego wiek przedszkolny jest bardzo ważnym etapem w kształtowaniu prozdrowotnych wyborów dziecka oraz jego stosunku do środowiska, wobec którego będzie w przyszłości podejmować decyzje. Budowanie „świadomości prozdrowotnej” poprzez edukację, oznacza nie tylko wzbogacanie wiedzy o zdrowiu, ale i „odpowiedzialności” za własne zdrowie, w rozumieniu pojęcia zdrowia jako „uniwersalnej wartości” najważniejszej dla życia człowieka.
9. Akceptacja porażek, konstruktywna krytyka, wyciąganie wniosków. Właściwe podejście do porażki, krytyki jest kluczem do sukcesu. Dziecko nauczy się akceptować porażkę, krytykę bez urazy i wstydu, jeśli w dzieciństwie dorośli prawidłowo omawiają niepowodzenia. Jedną sytuację można przedstawić na dwa sposoby. Na przykład po sprzątaniu przez dziecko dorosły odkrywa książki w klockach, mówiąc: „Źle posprzątałeś. Nie pójdziesz na plac zabaw, dopóki tego nie posprzątasz! Po takich słowach entuzjazm dziecka znika. Inna opcja: „Za każdym razem coraz dokładniej sprzątasz, pozostaje tylko odłożyć książki na półkę i pójdziemy na plac zabaw”. Takie podejście podbuduje dziecko, ponieważ dorosły w nie wierzy. Pamiętajmy, że nie krytykujemy dziecka, ale jego zachowanie. Jeśli więc rzuca ono zabawkami, mówmy: „nie jest ładnie rzucać zabawkami”, a nie: „jesteś niegrzeczny!”. Krytykowanie kilkuletniego dziecka wydaje się nieuniknione, gdyż dziecko dopiero się uczy funkcjonowania w społeczeństwie, a jego zachowanie wymaga kontroli. Warto się jednak zastanowić, czy rzeczywiście trzeba zwracać dziecku uwagę w przypadku każdego niepoprawnego zachowania. Ciągłe „wytykanie” błędów może prowadzić do poważnych problemów z samooceną, a nie do zamierzonej poprawy zachowania. Nie popełnia błędów, kto nic nie robi. Dodatkowo dziecko, które ciągle słyszy, że jest niegrzeczne, może nie zauważać sensu w staraniu się o poprawę.

Po porażce nie należy naciskać, wymuszać kolejnej próby, lecz zachęcać: „Spróbujesz ponownie, gdy będziesz gotowy”. W każdej sytuacji należy szukać pozytywnych aspektów, ludzi ciągnie do optymistów, łatwiej się z nimi porozumieć i znaleźć wspólne zainteresowania.

10. We wczesnym dzieciństwie ważne jest, aby dostrzegać zainteresowania dziecka i je rozwijać. W robieniu tego, co przynosi przyjemność, człowiek odniesie wielki sukces. Wsparcie dorosłych i wiara w sukces będzie impulsem do rozwoju samowystarczalnej osobowości.
11. Podjęmowanie decyzji przez dziecko - dziecko powinno być dopuszczane do podejmowania decyzji, które dotyczą jego osoby, np. w co chce się bawić, co chce zjeść, w co chce się ubrać, jaką chce mieć fryzurę, jaką książkę mu przeczytać itp. Oczywiście należy przemyśleć wcześniej wybór, jaki mu zaproponujemy. Gdy zapytamy czterolatka: „Co zjadłbyś na śniadanie?”, w odpowiedzi usłyszymy: czekoladę lub ciastko. Dorosły nie wyrazi na to zgody i zaproponuje kanapkę. Dziecko w takiej sytuacji poczuje się bezsilne, nie rozumie, dlaczego pytano je o zdanie, skoro i tak nikt nie bierze pod uwagę decyzji, jaką podjął. Kilkulatniemu dziecku lepiej zadawać pytania zamknięte niż otwarte, przy czym pytanie zamknięte, czyli zawierające możliwe propozycje, powinno zawierać 2, maksimum 3 możliwości. W przypadku większej liczby podpowiedzi dziecko czuje się zagubione, sfrustrowane i przytłoczone. Zatem nasze pytanie mogłoby brzmieć: „Czy chciałbyś zjeść na śniadanie mleko z płatkami, czy może wolisz kanapki?”. Dziecko może wybrać i otrzymać swój wybór. Rola dorosłego polega na uszanowaniu decyzji, co z kolei podnosi morale kilkulatka.

Ważne jest także pytanie o opinię przedszkolaka, konsultowanie z nim spraw.

12. Autonomia i niezależność. Tutaj wszystko jest proste: przestańmy robić dla dziecka to, co jest w stanie zrobić samo dla siebie. Liczy się każdy drobiazg, więc nie trzeba „litować się nad dzieckiem” i przejmować funkcji służących. Odpowiedzialni dorośli są pierwszymi trenerami przygotowującymi dziecko do samodzielnego dorosłego życia. A ich zachowanie i nastrój w dużej mierze decydują o tym, jak pewnie dziecko będzie się czuło bez niczyjej pomocy i wsparcia. Kilkulatek wykonuje każdą czynność 15 razy wolniej, niż byśmy sobie tego życzyli. Zdjęcie butów po spacerze potrafi trwać 10 minut, nie wspominając o zabłoconej podłodze. Wielu dorosłych nie najlepiej reaguje na podobne sytuacje. By usprawnić pewne czynności, znajdują najbezpieczniejsze wyjście: wyręczają dziecko. Sposób jest z całą pewnością efektywny, jednak w ogólnym rozrachunku przynosi same straty: dziecko nie uczestniczy w treningu

samodzielności, a w zamian za to dostaje lekcję lenistwa! W podobnych sytuacjach najlepiej policzyć do 10, uspokoić się i pozwolić dziecku na samodzielne wykonywanie danej czynności. Cierpliwość jest bezcenna, podobnie jak wyrzucenie ze słownika zwrotu: „pośpiesz się, proszę”. Wyobraźmy sobie, że pierwszy raz w życiu pieczemy tort i chcemy, by wyszedł jak najlepiej. Potrzebujemy skupienia i precyzji, ale za plecami stoi ktoś, kto cały czas nas pospiesza, co bardzo deprymuje. Co robimy? Idziemy do cukierni po gotowe ciasto. Taką samą drogą „na skróty” jest wyręczanie dziecka, ograniczanie mu czasu i ciągle pospieszanie. Cierpliwość popłaca, gdyż osiągnięty sukces to kolejny krok do wzmocnienia konstrukcji samooceny.

13. Warto nauczyć dziecko oceniać konsekwencje swoich działań.
14. Ważną umiejętnością, którą należy wpoić, jest umiejętność zarządzania emocjami i właściwego przeżywania ich. Kiedy tłumimy nasze emocje, są one gromadzone w ciele w postaci nieświadomych napięć, blokad cielesnych. A część naszej siły, którą można by skierować na osiągnięcia, jest nieustannie wydawana na utrzymanie tych bloków. Rozwiązaniem tutaj jest zwiększenie świadomości emocjonalnej i nauczenie tego dzieci. Ta umiejętność jest niezbędna nie tylko do rozwoju pozycji lidera, ale także do utrzymania zdrowia.
15. Cenną cechą jest empatia, umiejętność empatii. Osoba, która nie rozumie i nie czuje kondycji innych ludzi, nie będzie w stanie nikogo prowadzić. Aby rozwinąć empatię, trzeba regularnie proponować ocenę jakiejś sytuacji, nie tylko ze swojej strony, ale także ze strony pozostałych jej uczestników. Można to zrobić zarówno za pomocą przykładów z życia, jak i wspólnego czytania czy oglądania filmów i kreskówek. Nawyk stawiania się na miejscu drugiego i postrzegania całej sytuacji jako całości, jakby z zewnątrz, to globalna umiejętność zarządzania, która przyda się niejednokrotnie w życiu dorosłym.
16. Odporność na stres - prawdziwy lider w trudnych sytuacjach nie popada w emocje i robi dokładnie to, co pomoże skutecznie rozwiązać zaistniały problem. Ta umiejętność nie powstaje od razu. Dziecko musi najpierw nauczyć się w praktyce właściwych wzorców do naśladowania, tak aby w przypadku pojawienia się problemu miało już niezbędny wzorzec zachowania. Najczęstszymi powodami stresu u dzieci są poważne zmiany, z którymi nie potrafi sobie poradzić, np.: rozwód rodziców, pójście do przedszkola/szkoły, przeprowadzka do innego domu, pojawienie się młodszego rodzeństwa, wypadek. Stres może być też wynikiem konfliktów z rówieśnikami. Jak sobie z nim poradzić? Można z wyprzedzeniem przeanalizować z dzieckiem wszystkie możliwe sytuacje krytyczne i wypracować reakcje behawioralne na nie. Pomoże także

spokojne patrzenie rozmówcy w oczy i wypowiedanie się. Należy postrzegać trudną sytuację nie jako problem, ale jako zadanie. Zminimalizować zamieszanie i wybrać tylko te działania, które prowadzą do osiągnięcia celu. Jeśli z jednej strony dziecko wie, że w każdej sytuacji stoją za nim bliscy, a z drugiej ma skuteczne sposoby reagowania na trudne chwile, jego pewność siebie znacznie wzrasta.

Wszystkie dzieci są inne i nie każdy może i musi być liderem. Nie powinno się próbować robić przywódcy z dziecka, jeśli czuje się dobrze samotnie lub ze swoim najlepszym przyjacielem. Zadaniem przedszkola jest pomoc rodzicom w wychowaniu szczęśliwej, pełnoprawnej, samowystarczalnej osoby.

Terminy realizacji i działania: rok szkolny 2022/2023

WRZESIENI – POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA

- Aby zapewnić dzieciom bezpieczeństwo, pilnujemy kluczowych zasad takich jak:
  - szczerzy, pogodny uśmiech każdego dnia, radość z tego, że je widzimy,
  - zapoznanie dziecka z całym otoczeniem, w którym przebywa,
  - integrowanie grupy i poznawanie zasad współżycia z innymi ludźmi,
  - okazanie szczególnej troski dziecku – dziecko musi mieć pewność, że jest dla nauczyciela ważne,
  - aktywne słuchanie dziecka z okazaniem zainteresowania jego sprawami – dziecko powinno wiedzieć, że może zwrócić się do nauczyciela ze wszystkimi pytaniami, uwagami i wątpliwościami,
  - dawanie dziecku pewnej swobody działania i możliwości wyboru tam, gdzie jest to możliwe,
  - powierzanie dziecku ważnych i odpowiedzialnych zadań, co sprawia, że dziecko czuje, iż traktujemy je poważnie i darzymy zaufaniem,
  - dostosowywanie zadań do potencjału i możliwości dziecka tak, aby odnosiło sukcesy.
  - zabawy i tańce ukraińskie w oddziałach, gdzie przebywają uchodźcy. Pragnę, by dzieci dobrze i bezpiecznie czuły się w przedszkolu. Na pewno obcowanie z ojczystym językiem ułatwi im adaptację.
- Zorganizowanie wyjazdu kulturalno – oświatowego dla kadry przedszkola.

PAŹDZIERNIK – DIAGNOZA

1) dzieci

- Obserwacja dzieci pod kątem posiadania umiejętności przywódczych,
- Rozmowy z dziećmi nt. ich oceny siebie, co o sobie myślą, jakie są, co lubią, co wiedzą, co umieją itp.

2) kadry pedagogicznej

- Autorefleksja nauczycieli, określenie słabych i mocnych stron, praca nad słabościami.
- Zaplanowanie szkoleń i kursów wedle potrzeb nauczycieli.
- Warsztaty umiejętności wychowawczych – przeprowadzone przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną nr 23

LISTOPAD – AUTONOMIA I NIEZALEŻNOŚĆ

- Kształtowanie samodzielności dzieci.
- Dawanie swobody w działaniu, tworzeniu, zabawie.
- Utworzenie Kodeksu Przedszkolaka – jako granic autonomii i niezależności, zapoznanie z konsekwencjami łamania zasad (w miarę potrzeb grupy).

GRUDZIEŃ – SZANOWANIE INNYCH

- Stosowanie zwrotów grzecznościowych,
- Nauka asertywnej komunikacji,
- Zapoznanie dzieci z ich prawami, zwracanie uwagi na wzajemne respektowanie swoich praw.
- Asertywna komunikacja – szkolenie dla nauczycieli.

STYCZEŃ – PEWNOŚĆ SIEBIE

- Obserwacja i skupianie się po kolei na każdym dziecku, by dostrzec coś, za co można je pochwalić.
- Obserwacja i skupianie się po kolei na każdym pracowniku – poświęcenie czasu na rozmowę nt. pracy, potrzeb, chwalenie za wysiłek i zaangażowanie.
- Całodniowe chodzenie w pierwszej parze do szatni, na stołówkę, na plac zabaw itp.,
- Przydzielanie ważnych zadań: pomocnik, dyżurny,
- Prowadzenie zajęć z elementami ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne,
- Poznawanie zainteresowań dzieci – przygotowywanie zajęć w oparciu o nie. Dziecko jest ekspertem.

- „Bohater Tygodnia” – projekt edukacyjny, który polega na poświęceniu szczególnej uwagi wybranemu dziecku z grupy, aby każde dziecko poczuło się ważne i wyjątkowe. Projekt przynosi wiele korzyści, wzmacnia poczucie wartości dzieci nieśmiałych, buduje dobrą samoocenę dzieci poprzez skupianie uwagi na ich umiejętnościach, sukcesach i mocnych stronach.

1) Wybór „Bohatera Tygodnia”- w każdy piątek jedno dziecko zostaje wybrane „Bohaterem Tygodnia” i zabiera na weekend do domu specjalną odznakę „Bohatera”, którą musi przy pomocy rodziny ozdobić w dowolny sposób;

2) W ciągu tygodnia Bohater za pomocą zdjęć i osobistych przedmiotów opowiada coś o sobie;

3) „Bohater Tygodnia” ma specjalne przywileje:

- nosi specjalną odznakę (wykonaną z pomocą rodziny w weekend),

- ma swój kącik „Bohatera Tygodnia” w którym może umieścić np. albumy ze zdjęciami, ulubione książki, zabawki itp.,

- z pomocą rodziców tworzy książkę „Bohatera Tygodnia”, w której umieszcza rysunki lub zdjęcia na wybrane przez siebie tematy np. :

- Moja rodzina;

- W co lubię się bawić?;

- Co najbardziej lubię robić z mamą ?;

- Co najbardziej lubię robić z tatą? (babcią , dziadkiem , bratem , siostrą);

- Moi przyjaciele;

- Co lubię jeść;

- Gdy dorosnę to będę...itp.

- stoi w pierwszej parze podczas wycieczek, spacerów,

- jest dyżurnym w sali (pomaga nauczycielowi, pilnuje porządku, wybiera książkę do czytania), na stołówce (rozkłada sztuce na stołówce, życzy wszystkim „smacznego” przed posiłkami), na korytarzu (woła dzieci, kiedy przychodzą rodzice),

- może zaprosić do przedszkola, w ustalonym z wychowawcą dniu, swojego rodzica, dziadków, ciotkę, wujka lub rodzeństwo, którzy będą mogli opowiedzieć o swojej pracy

bądź ciekawym hobby, zorganizować dzieciom ciekawe zabawy związane ze swoim zawodem, zaprosić na wycieczkę do miejsca pracy lub przeczytać bajkę.

- może przynieść lub przyprowadzić do przedszkola swoje zwierzątko,

4) Każdy „Bohater Tygodnia” na koniec tygodnia otrzymuje Dyplom „Bohatera Tygodnia”.

LUTY – EMOCJE

- Nazywanie emocji,
- Pokazywanie sposobów okazywania emocji, radzenia sobie z nimi,
- Uczenie empatii na przykładach utworów literackich, bajek, przedstawień teatralnych,
- Czytanie bajek terapeutycznych,
- Wskazywanie sposobów radzenia sobie ze stresem,
- Przeszkolenie nauczycieli w celu prowadzenia programu „Przyjaciele Zippiego”,
- „Przyjaciele Zippiego” - międzynarodowy program promocji zdrowia psychicznego.

MARZEC – DBANIE O SWÓJ WYGLĄD I ZDROWIE

- ogródek warzywny – sianie warzyw w wydzielonym ogródku, podlewanie ich, zjadanie. Samodzielne uprawianie warzyw przez dzieci powinno przyczynić się do pozytywnego nastawienia do warzyw, zachęcić do próbowania ich, samodzielnego komponowania posiłku z dodatkiem wybranych warzyw,
- zajęcia z piłki nożnej w najstarszych grupach wiekowych w ramach współpracy z KS Wesoła. W celu wspierania zainteresowań dzieci zakup przenośnych bramek, z których dzieci mogą korzystać podczas zabaw w ogrodzie przedszkolnym,
- korzystanie z terenu zielonego na terenie przedszkola w codziennej zabawie,
- spacer do lasu – zabawy w naturze,
- mycie zębów,
- spotkania z przedstawicielami zawodów medycznych: pediatra, pielęgniarka, stomatolog itp.
- program „Menu bez glutenu” – przedłużenie ważności certyfikatu. Program ma na celu potwierdzenie, że pracownicy przedszkola zostali przeszkoleni w zakresie stosowania zasad diety bezglutenowej, przygotowania i podawania posiłków.

KWIECIEŃ – DOPROWADZANIE PRACY DO KOŃCA

Pracowanie z dziećmi nad koncentracją uwagi, samodyscypliną, wytrwałością.

1) Przykładowe ćwiczenia wspomagające koncentrację uwagi:

- Lampa, nos, podłoga – mówimy podane słowa i pokazujemy je ręką (prosimy aby dziecko pokazywało z nami), potem prowadzący zabawę co innego mówi, co innego pokazuje (prosimy dziecko aby pokazywało tylko to co mówimy);
- Czytanie opowiadania – dorosły czyta opowiadanie lub bajkę, a dziecko ma za zadanie reagować na sygnały (np. umówione słowo „rycerz”) kłaśnięciem;
- Wystukiwanie rytmu – dziecko ma za zadanie wysłuchać rytmu zademonstrowanego przez osobę dorosłą (np. za pomocą cymbałków, bębena lub kłaśnięciami) i powtórzyć go,
- Rysunek na plecach - Dziecko siedzi na podłodze. Zamyka oczy. Druga osoba rysuje mu na plecach np. domek, słońce, kwiaty, figury geometryczne, cyfry, litery, itp. Dziecko ma za zadanie odgadnąć rysunek lub narysować odpowiedź na kartce; itp.. Jeśli dziecko nie potrafi odpowiedzieć na pytanie - czynność powtarzamy.
- Szczegóły – wyszukiwanie szczegółów na rysunkach lub różnic między ilustracjami;
- Labirynty;
- Plan wydarzeń – słuchanie tekstu czytanego głośno przez osobę dorosłą, po czym - opowiadanie treści lub układanie planu wydarzeń;
- Głuchy telefon;
- Zabawy wprowadzające sekwencje: * jedziemy na wycieczkę: zabawę zaczynamy mówiąc „jedziemy na wycieczkę i zabieramy...”. Wymyślamy i wymieniamy na zmianę z dzieckiem rzeczy, jakie zabieramy na wycieczkę powtarzając przy tym już wcześniej wymienione, np. mama: „Jedziemy na wycieczkę i zabieramy plecak” dziecko: „Jedziemy na wycieczkę i zabieramy plecak i namiot” mama: „Jedziemy na wycieczkę i zabieramy plecak, namiot i piłkę” dziecko: „Jedziemy na wycieczkę i zabieramy plecak, namiot, piłkę i koc” itd.
- Porównywanie (znajdź różnice) – należy odnaleźć różnice dzielące dwa obrazki. Można też bawić się w wyszukiwanie różnic w ciągach cyfr, liter lub słów.
- Podaj kolejność - za parawanem układamy w rzędzie kilka przedmiotów, odsłaniamy, dziecko przygląda się przedmiotom zapamiętując ich kolejność. Ponownie zasłaniamy parawan, a zadaniem dziecka jest wymienienie przedmiotów w kolejności.

- Memory - gra polega na łączeniu w pary i zapamiętywaniu, gdzie ukryte są takie same obrazki. Najlepiej by obrazki przedstawiały zwierzęta, pojazdy, zabawki, rzeczy bliskie dziecku.
- Słuchanie odgłosów otoczenia - Dziecko zamyka oczy. Prosimy, aby skoncentrowało się na dźwiękach dochodzących z otoczenia. Dajemy mu czas na wsłuchanie się. Następnie pytamy, co słyszało, jaki dźwięk przypadł mu do gustu, co go drażniło. Jaki jest najbliższy dźwięk, który słyszysz? Jaki jest najgłośniejszy? Jaki najcichszy?
- Gry planszowe - wspomagają rozwój intelektualny dziecka, uczą poprzez zabawę. Gry takie jak warcaby czy szachy uczą rozważania różnych opcji rozgrywki, rozwijają umiejętność zapamiętywania poszczególnych sytuacji oraz poprawiają zdolność logicznego myślenia.
- Skojarzenia – gra w skojarzenia rozwija pamięć, koncentrację, spostrzegawczość dziecka. Polega na dobieraniu w pary obrazków, które do siebie pasują, lub wyszukiwaniu w zbiorze tego obrazka, który nie pasuje do pozostałych.
- Pytania do ilustracji - pokazujemy dziecku ilustrację i prosimy by przez 30 sekund uważnie jej się przyglądało. Następnie zabieramy rysunek i prosimy o odpowiedzenie na różne pytania dotyczące tego co znajdowało się na obrazku.
- Ogólne ćwiczenia na koncentrację, takie jak: rysowanie po śladzie, połącz kropki, odwzorowywanie symboli, wycinanki, kolorowanki itp.

2) Kształtowanie wytrwałości:

- Wykonywanie prac plastycznych do końca,
- Układanie puzzli z dużą ilością elementów,
- Budowanie z klocków według instrukcji,
- Układanki według wzoru, np. pinezki,
- Uczenie czekania na swoją kolej.

3) Kształtowanie samodyscypliny – według planu daltońskiego. Plan daltoński zaproponowany przez Parkhurst zakłada, że przydzielone dzieciom zadania mają być dopasowane do ich umiejętności oraz wieku. Po otrzymaniu puli zadań na konkretny tydzień, dzieci same decydują kiedy i od czego zaczną. Na koniec tygodnia nauczyciel podsumowuje, ile zadań ukończyły poszczególne dzieci i gratuluje im wykonanej ilości.

MAJ – PODEJMOWANIE DECYZJI

- Dawanie dzieciom sposobności do podejmowania decyzji w codziennych sytuacjach.
- „Mały Lider” – indywidualne podejmowanie decyzji. Projekt, w którym każdego dnia jedno z dzieci podejmuje decyzje dotyczące grupy (propozycje aktywności, zabaw, wybór książki do czytania itp.)
- Grupowe podejmowanie decyzji.
- Konsultowanie z dziećmi pomysłów, planów.
- „Szwedzki stół” - samodzielne komponowanie posiłku na śniadanie.
- Dawanie wyboru produktów na podwieczorek: 2 rodzaje wędlin, warzyw, owoców, sera itp.

CZERWIEC – AKCEPTACJA PORAŻEK, KONSTRUKTYWNA KRYTYKA

- Granie w gry planszowe.
- „Motywująca pochwała, konstruktywna krytyka – w pracy nauczyciela, pedagoga i terapeuty” – szkolenie dla kadry pedagogicznej.
- Stosowanie konstruktywnej krytyki przez nauczycieli.

LIPIEC, SIERPIEŃ – PODSUMOWANIE REALIZACJI KOMPETENCJI, EWALUACJA

Podnoszenie kwalifikacji, doskonalenie kadry pedagogicznej

1. Dorośli są wzorami do naśladowania, to oni własnym przykładem pokazują formę komunikacji, normy zachowania, szacunek i współczucie dla innych – autorefleksja nauczycieli, określenie słabych i mocnych stron, praca nad słabościami. Zaplanowanie szkoleń i kursów wedle potrzeb nauczycieli.
2. Skupianie się na tym, co mówi się do dzieci. W przyływie gniewu dorośli mogą wypowiedzieć obraźliwe, nieodpowiednie słowo, nie przywiązując do tego wagi. Jednak dla małego człowieka każde słowo odgrywa dużą rolę w kształtowaniu osobowości. Jeśli dorosły często mówi: „Nie rób tego, rób tak, jak powiedziałam” „Zostaw!”, „Nie ruszaj!”, „Ile razy mam Ci powtarzać?”, „Co znowu?” itp., takie stwierdzenia prowadzą do obniżenia samooceny. Dziecko stara się w ogóle nie pokazywać, staje się nieśmiałe, bierne.
3. „Asertywna komunikacja” – szkolenie.
4. „Przyjaciele Zippiego” – szkolenie dla nauczycieli najstarszych grup wiekowych.

5. „Motywująca pochwała, konstruktywna krytyka – w pracy nauczyciela, pedagoga i terapeuty” – szkolenie,

Rozwój bazy przedszkola

1. Zakup książki z płytą CD „Tańce i zabawy dla grupy”.
2. Zakup plansz do każdego oddziału „Prawa dziecka”.
3. Zakup pomocy dydaktycznych nt. emocji.
4. Zakup bajek terapeutycznych.
5. Zakup materiałów do realizacji programu „Przyjaciele Zippiego”.
6. Wykonanie skrzyń na ogródek warzywny.
7. Zakup bramek do gry w piłkę nożną.
8. Zakup ścianki wspinaczkowej na plac zabaw.
9. Zakup półki na przybory do mycia zębów.
10. Zakup pomocy dydaktycznych kształtujących koncentrację uwagi, np. memory, gry planszowe, skojarzenia, puzzle, klocki, pinezki, mozaiki z wzorami do układania.
11. Zakup książek z tzw. „Złotej listy” - listy książek polecanych przez Fundację „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom”.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym oraz instytucjami i organizacjami wspierającymi przedszkole

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 23 – przeprowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych.
2. Rodzice – uczestnictwo w projekcie edukacyjnym „Bohater tygodnia”.
3. KS Wesoła – prowadzenie zajęć z piłki nożnej.
4. Współpraca z lokalnymi firmami w celu uzyskania dofinansowania zakupu ścianki wspinaczkowej.
5. Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Centrum Medyczne doktorA – spotkanie z lekarzem, pielęgniarką.
6. Gabinet stomatologiczny – wizyta adaptacyjna.

2. POZYTYWNE MYŚLENIE

Pozytywne myślenie polega na świadomym koncentrowaniu się na pozytywach tego, co nas otacza: ludzi, zdarzeń i sytuacji. Pozytywne myślenie to szczególny stan umysłu (i/lub ciała), decydujący o odczuciach, zachowaniach i skuteczności działania. Pozytywne myślenie wywołuje szczególnie rodzaj emocji, który wzbudza w nas pozytywną energię i przyczynia się tym samym do skuteczniejszego działania. Pozytywne myślenie, to przede wszystkim, opieranie się na mocnych stronach człowieka, a nie podkreślanie jego słabości, umiejętność zauważania w ludziach i ułatwianie im dostrzegania talentów i pozytywnych cech, jakie posiadają. To zauważanie i rozwijanie swoich pozytywnych stron, zdolności i zainteresowań, talentów i uzdolnień. Objawia się ono w pozytywnych oczekiwaniach w stosunku do wyników działania, zarówno swojego, jak i innych. Jedną z zasadniczych cech jest nawyk pozytywnego oczekiwania, że się uda i koncentrowanie się na tym, co trzeba zrobić, aby się udało, a nie szukanie przyczyn, dla których ma się nie udać. Im więcej pozytywnych informacji o sobie, tym większe poczucie własnej siły i większa wiara w dobry rezultat działania. Im więcej dobrych informacji na temat świata, ludzi i generalnie - rzeczywistości, tym częściej efekty działań są pozytywne. Wiara w sukces dodaje sił, uskrzydla, redukuje stres. Wszystko to zwykle sprzyja jakości naszej pracy. Taka osoba ma w sobie „zapał do życia”, stara się aktywnie rozwiązywać swoje problemy, spełniać marzenia, jest otwarta na nowości, wierzy w siebie, nie poddaje się bierności, bezradności i narzekaniu na złośliwość losu.

Pozytywne myślenie związane jest z rozwijaniem odpowiedzialności, która objawia się w patrzeniu w przyszłość, a nie w rozpamiętywaniu błędów przeszłości. Dlatego – zamiast tracić czas na usprawiedliwianie się i tłumaczenie - lepiej zastanowić się: co JA mogę zrobić w tej konkretnej sytuacji, aby było lepiej.

Proces kształcenia, opieki i wychowania

1. Poszukiwanie przez dzieci swoich mocnych stron, zdolności, zainteresowań, pozytywnych cech.
2. Poszukiwanie mocnych stron u innych, zauważanie zdolności, zainteresowań, pozytywnych cech.
3. Kształtowanie nawyku pozytywnego oczekiwania, że się uda i koncentrowanie się na tym, co trzeba zrobić, aby się udało.
4. Koncentrowanie się dzieci na pozytywach tego, co je otacza: ludzi, zdarzeń i sytuacji.

Terminy realizacji i działania: rok szkolny 2023/2024

WRZESIENIÉ – POZYTYWNE MYŚLENIE KADRY PEDAGOGICZNEJ

- Trening pozytywnego myślenia i optymizmu – udział kadry w warsztatach.
- Zastosowanie wiedzy i umiejętności w praktyce. Musimy, sami wierzyć w to, co mówimy i praktykować to w naszej codziennej, dorosłej rzeczywistości: w pracy i w domu. Dzieci zorientują się, jeżeli coś jest nieszczerze. Zanim więc zaczniemy pracę z dzieckiem, musimy uwierzyć, że MY jesteśmy wystarczająco dobrzy. W tym celu należy:
  - włączyć przycisk: pozytywna miłość do samego siebie,
  - nauczyć się mówić o sobie i swojej rodzinie jako największej wartości samej w sobie,
  - budować rodzinę za pomocą pozytywnych słów i wzajemnego szacunku.

PAŹDZIERNIK, LISTOPAD, GRUDZIENIÉ – POZYTYWNE MYŚLENIE O SOBIE

- Pierwszy piątek października – obchody Światowego Dnia Uśmiechu.
- Kształtowanie umiejętności tworzenia pozytywnych myśli. Najskuteczniejszą metodą jest wspieranie dziecka dzięki słowom i zwrotom, które budują i wzmacniają poczucie wartości dziecka. Słowa, które są wypowiedane do dziecka, mogą stać się samospełniającymi się przepowiedniami. Te najczęściej wypowiedane zostają z nim na całe życie i mogą wpłynąć na dorosłe decyzje. Zarówno te pozytywne, jak i negatywne zwroty, mogą determinować działania w przyszłości.
- „Afirmacja na każdy dzień” – wzmacnianie pozytywnie dzieci przez nauczyciela. Na każdy dzień nauczyciele wybierają jedną afirmację, którą wypowiadają kilkakrotnie w ciągu dnia do wszystkich dzieci, kiedy są razem zgromadzone oraz w kontaktach indywidualnych, np.:
  - Jestem dumna, że mogę nazywać Was moimi , „Grzybkami”, „Liskami” itp.
  - Jesteście wystarczająco dobrymi dziećmi, jak nie lepszymi by być w naszej grupie.
  - Macie dobroć w swoich sercach.
  - Lubię Was jak stąd do nieba.
  - Lubię Was takimi, jakimi jesteście.
  - Jesteście warci wszystkiego, co najlepsze w życiu.
  - Sprawiacie, że lubię razem z Wami robić fajne rzeczy.
  - Jesteście wyjątkowi.

- Macie wyjątkową wyobraźnię, która pozwala Wam widzieć rzeczy, których inni nie potrafią.
- Sprawiacie, że moje serce jest takie szczęśliwe, gdy...
- Bardzo dzielnie poradziście sobie z tą sytuacją.
- Jesteście bardzo pomysłowi.
- Jesteście i zawsze będziecie piękni.
- Nie musicie być doskonali.
- Nie musicie być jak Wasi koledzy.
- Dziękuję, że spróbowaliście.
- Dziękuję, że jesteście wspaniałymi dziećmi.
- Możecie przestać w każdej chwili, jeśli tylko chcecie.
- Zawsze będę w Was wierzyła.
- Takie rzeczy się zdarzają... – w przypadku niepowodzeń
- Potrzebuję Waszej pomocy.
- Możecie spróbować ponownie jutro.
- Zasługujecie na to, by inni Was lubili.
- Co mogę dla Was zrobić?
- Zróbmy to razem.
- Zawsze będę przy Was w przedszkolu.
- Lubię patrzeć na Was, gdy się uśmiechacie.
- Nic się nie stało – nie zawsze wszystko się udaje.
- Nie poddawajcie się.
- Możecie mieć swoje zdanie.
- Pokonacie problemy.
- Dacie sobie radę.
- Zawsze możecie zmienić zdanie.
- Spróbujcie, na pewno się uda.
- Wszystko jest możliwe, trzeba tylko chcieć.
- Nie zniechęcajcie się.
- W jaki inny sposób możecie to zrobić?
- Co trzeba zrobić, aby...

Aby te stwierdzenia miały pozytywny wpływ na dzieci, muszą być szczere. Jeśli dzieci wyczują barak szczerości podczas ich wypowiedania, nie uwierzą. Fałsz w głosie może zniszczyć zaufanie jakim dzieci obdarzały nauczyciela.

Afirmacje należy wprowadzać tylko w odpowiednich momentach. Mają one wynikać z kontekstu sytuacji, czy w odpowiedzi na jakieś wydarzenia z dnia. Będzie to miało o wiele większy wpływ na dziecko, niż codzienne bezwiedne powtarzanie pozytywnych sentencji: Jesteś cudownym dzieckiem, Jesteś mądrym dzieckiem etc... Nadrzędna jest jakość komunikatu, a nie ich ilość.

- „Słoiki pełne sukcesów”- każde dziecko ma swój słoik. Wrzuca do niego karteczki z wypisanymi sukcesami. W starszych grupach dzieci mogą wykonywać ilustracje, w młodszych symbolicznie rysuje nauczyciel. Każdego dnia nauczyciel wspólnie z dziećmi podsumowuje sukcesy dzieci. Dzieci same próbują ocenić siebie i sformułować jeden najważniejszy sukces. Ma to na celu uświadomienie dzieciom ich mocnych stron.
- „Pozytywne afirmacje dzieci” – technika pozwalająca odpierać pojawiające się negatywne myśli. Jest dobrym sposobem na podniesienie się na duchu, dodanie sobie siły i odwagi do działania. TY zamieniamy na JA.
  - W pierwszej kolejności skupianie się na tym, co dzieci robią dobrze, by to podkreślić: „Potrafię kolorować”.
  - Po drugie, dzieci lepiej reagują na konkretne i wyjaśniające afirmacje, np. „Jestem świetny w kolorowaniu, ponieważ codziennie koloruję”. „Jestem miły, bo pozwalam innym bawić się moimi zabawkami”.

STYCZEŃ, LUTY, MARZEC – POZYTYWNE MYŚLENIE O INNYCH

- „Kto kryje się w pudełku?” – nauczyciel przygotowuje pudełko z pokrywką, na dnie znajduje się lusterko. Nauczyciel tłumaczy dzieciom, że w pudełku jest ktoś wyjątkowy. Pyta „Kto kryje się w pudełku?”. Chętne lub poproszone przez nauczyciela dziecko sprawdza. Zagląda i widzi siebie. Nauczyciel pyta, kogo zobaczyło, dziecko odpowiada, że siebie. Nauczyciel stwierdza, np. „Jasiu, jesteś wyjątkowy”. Nauczyciel pyta dzieci, czy grupa byłaby taka sama bez Jasia i dlaczego. „Jak myślicie, dlaczego Jaś jest wyjątkowy?”. Każde dziecko po kolei próbuje powiedzieć coś dobrego o Jasiu.
- 2 lutego 2024 – obchody Dnia Pozytywnego Myślenia.
- „Uśmiechaj się do innych” – uśmiech daje uśmiech, inni stają się miłsi i pogodniejsi.
- 20 marca 2024 – Międzynarodowy Dzień Szczęścia. W tym miesiącu przedszkolaki będą pozytywnie myśleć o innych i przyczyniać się do ich szczęśliwego dnia. „Twój

szczęśliwy dzień” - codziennie nauczyciel losuje kartkę z imieniem dziecka. Wspólnie z dziećmi wymyśla, co sprawi, by dzień był szczęśliwy dla wylosowanego dziecka, np. wykonanie laurki, chodzenie w pierwszej parze, korona na głowę, wspólne konstruowanie z klocków, wyjście na plac zabaw, uściski, przybicie „piątki” itp.

KWIECIEŃ, MAJ, CZERWIEC – POZYTYWNE MYŚLENIE O ŚWIECIE

- „Poszukiwacze dobra” – codziennie wspólnie z dziećmi doszukiwanie się pozytywnych zdarzeń, np. świeci słońce, pada deszcz – rośliny się „ucieszą”, ptaki śpiewają, jesteśmy zdrowi, mamy zabawki, chodzimy do przedszkola, mamy posiłki.
- „Dni wdzięczności za świat”
  - wdzięczność za planetę: 22 kwietnia 2024 r. – „Dzień Ziemi” – tematyka ekologii,
  - wdzięczność za rośliny: 18 maja 2024 r. – „Dzień Roślin” – sadzenie roślin w ogrodzie,
  - wdzięczność za zwierzęta: 22 maja 2024 r. – „Dzień Praw Zwierząt” – wizyty zwierząt w przedszkolu, np. pies, kot, królik, świnka morska, rybki, patyczaki, koń. W każdej sali znajduje się jedno zwierzę, a w ogrodzie przedszkolnym koń – dzieci odwiedzają kolejne sale i ogród poznając potrzeby zwierząt;
- Obchody pozytywnych dni:
  - 1 kwietnia 2024 r. – „Międzynarodowy Dzień Walki na Poduszki” – każde dziecko i nauczyciel przynosi z domu poduszkę,
  - 12 kwietnia 2024 r. – „Dzień Czekolady” – degustacja czekolady, przygotowywanie czekoladowego fondue z owocami,
  - 24 kwietnia 2024 r. – „Dzień Śniadania” – celebracja pozytywnego śniadania – układ stołów w kręgu,
  - 15 maja 2024 r. – „Dzień Niezapominajki” – dzień związany jest przede wszystkim z przyrodą, ale niesie również głębsze przesłanie, by pamiętać o ważnych chwilach,
  - 19 maja 2024 r. – „Dzień Dobrych Uczynków”,
  - 25 maja 2024 r. – „Dzień Królowy” – dziewczynki mogą przebrać się za królowy, a chłopcy za królewiczów, czytanie bajek o królewnach,
  - 31 maja 2024 r. – „Dzień Rodzeństwa” – rozmowy nt. za co kocham rodzeństwo, co mogę dla nich zrobić, warto mówić „kocham”,
  - 9 czerwca 2024 r. – „Dzień Przyjaciela” – rozmowy o tym, kto to jest przyjaciel, kto jest przyjacielem dziecka, jakie są jego potrzeby, co mogę zrobić dla przyjaciela w tym dniu,

- 19 czerwca 2024 r. – „Dzień Leniwych spacerów” – spacer do lasu, zabranie koców, czytanie książki, kontakt z naturą, np.: obejmowanie i przytulanie drzew, słuchanie śpiewu ptaków, zabawy ruchowe, zabawy konstrukcyjne, np. budowanie szałasów,
- 24 czerwca 2024 r. – „Dzień Przytulania” – okazywanie sobie sympatii i wsparcia.

LIPIEC, SIERPIEŃ – PODSUMOWANIE REALIZACJI KOMPETENCJI, EWALUACJA

Podnoszenie kwalifikacji, doskonalenie kadry pedagogicznej

1. Trening pozytywnego myślenia i optymizmu – udział kadry w warsztatach.
2. Poszukiwanie przez pracowników swoich mocnych stron, zdolności, zainteresowań, pozytywnych cech.
3. Opieranie się na mocnych stronach u innych, a nie podkreślanie ich słabości, zauważanie zdolności, zainteresowań, pozytywnych cech.
4. Kształtowanie nawyku pozytywnego oczekiwania, że się uda i koncentrowanie się na tym, co trzeba zrobić, aby się udało.
5. Koncentrowanie się na pozytywach tego, co nas otacza: ludzi, zdarzeń i sytuacji.

Rozwój bazy przedszkola

1. Zakup zestawu do przygotowywania czekoladowego fondue z owocami.
2. Zakup pojemników do sal w celu segregacji odpadów.
3. Zakup różnego rodzaju czekolad.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym oraz instytucjami i organizacjami wspierającymi przedszkole

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 23 – przeprowadzenie warsztatów nt. „Pozytywne myślenie ma moc”.
2. Rodzice – uczestnictwo w warsztatach „Pozytywne myślenie ma moc”,
  - włączanie się w akcje, obchody dni wdzięczności i pozytywnych dni,
  - wspólnie z dziećmi sadzenie roślin na terenie przedszkola.
3. Współpraca z pobliską stadniną koni – wizyta konia w ogrodzie przedszkolnym.

3. GOTOWOŚĆ DO POMOCY

Psychologowie badający rozwój człowieka odkryli, że zachowanie prospołeczne pojawia się we wczesnym okresie rozwoju. Dzieci często pomagają innym już w wieku osiemnastu miesięcy – potrafią wtedy brać udział w wypełnianiu niektórych obowiązków domowych. Dorośli mogą zachęcać dzieci do zachowań prospołecznych w stosunku do siebie i innych, nagradzając je pochwałami, uśmiechem i przytulaniem. Jak wykazały badania Joan E. Grusec – która jest profesorem psychologii na Uniwersytecie w Toronto – zachęty także odgrywają ogromną rolę w umacnianiu tego typu zachowań, jednak nie można przywiązywać zbyt dużej wagi do nagradzania. Jeżeli dzieci decydują się na udzielenie innym pomocy jedynie, aby zadowolić swoich rodziców czy nauczyciela, to nie będą spostrzegały siebie jako osób altruistycznych spieszących innym z pomocą. Wręcz przeciwnie, dojdą do przekonania, że warto innym pomagać jedynie wtedy, kiedy można coś w zamian uzyskać.

Proces kształcenia, opieki i wychowania

1. Jednym ze sposobów rozwijania altruizmu w dzieciach jest prezentowanie własnych zachowań prospołecznych. Dzieci często naśladują zachowania zaobserwowane u innych. Wzorem mogą być dla nich rodzice, nauczyciele, krewni, a nawet osoby prezentowane w telewizji.
2. Ważnym zagadnieniem jest wpływ samopoczucia na udzielanie pomocy. Chęć niesienia pomocy drugiej osobie zależy również w dużej mierze od aktualnego nastroju osoby. Wiele przyczyn może poprawić dzieciom nastrój i uczynić je bardziej skłonny do udzielenia pomocy: otrzymany upominek, miła dla ucha muzyka lub radosne myśli. Różnorodne są również formy udzielania pomocy, w które angażują się ludzie, gdy się dobrze czują. Okazało się, że dobre samopoczucie sprzyja przychodzeniu z pomocą z następujących względów:
  - sprawia ono, że zaczynamy dostrzegać radosne strony życia. Kiedy jesteśmy w dobrym nastroju, wykazujemy tendencję do spostrzegania pozytywnych cech innych osób i interpretowania wszelkich wątpliwości na ich korzyść. Pechowiec, który normalnie wydałby się nam niezdarny i denerwujący, w momencie gdy jesteśmy radośni, nagle okazuje się nieszczęśliwym potrzebującym naszej pomocy.
  - pomagając innym w chwili, gdy jesteśmy w świetnym nastroju, przedłużamy trwanie tego miłego stanu ducha. Gdy w zetknięciu z kimś potrzebującym pomocy okazemy się dobrymi samarytanami, doświadczamy napływu pozytywnych uczuć. Po prostu zaczynamy czuć się świetnie. Dobry nastrój skupia naszą uwagę na własnej osobie

3. Kolejnym istotnym zagadnieniem są uwarunkowania grupowe. Tam, gdzie kładzie się nacisk na grupowość, jednolitość i poczucie wspólnoty, lepszą znajomość innych, częściej pojawiają się zachowania prospołeczne.
4. Zachęcanie dzieci do działań altruistycznych, ale nagradzanie z wyczuciem, ilekroć zauważymy, że dzieci komuś udzieliły pomocy, ale zrobiły to, bo są życzliwe i troszczą się o innych.
5. Najlepszą drogą do odnalezienia samego siebie jest zagubienie się w służeniu innym /Mahatma Ghandi/.

Terminy realizacji i działania: rok szkolny 2024/2025

WRZESIEŃ – DOBROSTAN DZIECKA

- niesienie pomocy dzieciom – nauczyciel jako wzór do naśladowania,
- wyrażanie wdzięczności przez nauczyciela za okazaną mu pomoc. Podczas rozmów z dziećmi mówienie im, jakie to ważne i cenne, byśmy z życzliwością i troską wspierali się nawzajem.
- „Czujesz się dobrze, czynisz dobrze” - zadbanie o nastrój dzieci, interesowanie się nim, pytanie o samopoczucie „Jak się masz?”, „Jak się czujesz?”, próby poprawy nastroju – „Czy mogę Ci jakoś pomóc?”, „Co mogę dla Ciebie zrobić?”
- integracja grupy, lepsze poznanie siebie nawzajem.
- pozwalanie dziecku na samodzielne podjęcie decyzji o pomocy innym, przymuszanie – przynosi skutek odwrotny do zamierzonego, wtedy altruizm kojarzy się dziecku z przymusem. Należy dążyć, by wpływał z potrzeby serca. Zostawiamy więc przestrzeń dla wolnego wyboru, ale jednocześnie pokazujemy, co dzieje się kiedy nie chcemy sobie pomagać i do czego przyczynia się nasza bezinteresowna pomoc.

PAŹDZIERNIK – POMOC KOLEŻEŃSKA

- „Tajemniczy przyjaciel” – każde dziecko losuje kartkę z imieniem kolegi, staje się jego „tajemniczym przyjacielem”, przez cały tydzień mu pomaga. Pod koniec tygodnia dzieci próbują odgadnąć, kto był ich „tajemniczym przyjacielem”.

LISTOPAD – POMOC ZWIERZĘTOM

- „Paka dla psiaka i kociaka” - zbiórka karmy i innych potrzebnych rzeczy dla bezdomnych zwierząt z Przytuliska Znajdki.

GRUDZIEŃ – POMOC SAMOTNYM

- „Świąteczna Paczka Przedszkolaka” - przygotowanie paczki dla osoby samotnej ze środowiska lokalnego lub udział w akcji „Szlachetna Paczka”,
- Wykonanie kartek świątecznych dla osób samotnych.
- Góra Grosza – zbiórka pieniędzy na rzecz samotnych dzieci.

STYCZEŃ – POMOC CHORYM

- udostępnienie budynku przedszkola wolontariuszom w celu organizacji zbiórki publicznej WOŚP, przygotowanie atrakcji, własnoręcznych prac przedszkolaków, pracowników i przedmiotów od darczyńców na licytację,
- zorganizowanie zbiórki krwi na terenie przyprzedszkolnym,
- zbiórka nakrętek i przekazywanie ich potrzebującemu dziecku z najbliższego środowiska lokalnego.
- pierwsza pomoc przedmedyczna – zajęcia dla dzieci,
- pierwsza pomoc przedmedyczna – szkolenie dla kadry.

LUTY – POMOC STARSZYM

- „Jak mogę pomóc babci i dziadkowi?” – burza mózgów
- zaproszenie seniorów z Centrum Aktywności „Na Spokojnej” i Klubów Seniora na przygotowany Przedszkolny Dzień Seniora. Dzieci są zaangażowane w przyjęcie gości: własnoręcznie wykonane dekoracje, witanie gości w drzwiach wejściowych, prowadzenie na salę, proponowanie napoju, rozmowy przy stoliku, zapraszanie do wspólnej zabawy, wręczanie prezentów, odprowadzanie gości do drzwi, żegnanie się.

MARZEC – POMOC NIEPEŁNOSPRAWNYM

- zapoznanie dzieci z różnymi niepełnosprawnościami,
- obchody Dnia Kolorowej Skarpetki – solidarność z osobami chorymi na Zespół Downa.

KWIECIEŃ – „RATUJMY ŚWIAT”

- realizacja tematyki ekologicznej.

MAJ – POMOC RODZICOM

- „Kupon na dobry dzień” – dzieci przygotowują dla swoich rodziców kupony na przyjemności, na których umieszczają informacje, jak chcą sprawić, by rodzice dobrze się poczuli, np. masaż, pościelenie łóżka, pomoc w zakupach itp. Każdy kupon jest indywidualnie przygotowany pod propozycje dziecka. Rodzice chcąc wykorzystać pomoc, uzgadniają z dzieckiem datę realizacji.

CZERWIEC – POMOC UBOGIM

- zbiórka darów dla ubogich, np. dzieci z domu dziecka,
- adopcja na odległość dziecka z biednego rejonu świata,
- w razie potrzeby pomoc uchodźcom z Ukrainy lub innego kraju.

LIPIEC, SIERPIEŃ – PODSUMOWANIE REALIZACJI KOMPETENCJI, EWALUACJA

Podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej

1. Szkolenie z zakresu edukacji włączającej.
2. Szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej.

Rozwój bazy przedszkola

Realizacja planu podnoszenia dostępności Przedszkola nr 434 „Na Górcie” do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, m.in.

- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- zapewnienie dostępu do miejsca parkingowego poprzez obniżenie krawężnika lub podwyższenie nawierzchni miejsca postojowego,
- zapewnienie odpowiedniej długości miejsca parkingowego – 500 cm,
- oznaczenie toalety dostępnej dla osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami wsparcia w komunikowaniu się z wykorzystaniem faksu,
- zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami wsparcia w komunikowaniu się z wykorzystaniem tłumacza języka migowego przez strony internetowe i/lub aplikacje (tłumaczenie online),

- zapewnienie obsługi osób słabosłyszących przy pomocy pętli indukcyjnej.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym oraz instytucjami i organizacjami wspierającymi przedszkole

1. Rodzice – wprowadzanie w życie pomagania, angażowanie w te przedsięwzięcia dzieci.
Na przykład:
  - oddawanie za małych ubrań młodszym dzieciom np. znajomych czy krewnych – wspólne pakowanie i zawieszenie,
  - w okolicach świąt przygotowywanie produktów spożywczych dla potrzebujących,
  - uczestnictwo w kiermaszach czy koncertach charytatywnych,
  - włączanie się w charytatywne akcje organizowane w przedszkolu,
  - proszenie dzieci o pomoc w sprzątaniu, przyjmując zarówno ich zgodę, jak i odmowę,
  - wspólne przygotowywanie posiłków.
2. Biblioteka – pogadanka z dziećmi nt. szacunku do zwierząt oraz odpowiedzialności za posiadane zwierzęta, w tym konieczności zapewnienia im odpowiednich warunków życia – bibliotekarka działająca na rzecz fundacji.
3. Fundacja „Znajdki”- zbiórka karmy i innych potrzebnych rzeczy dla bezdomnych zwierząt z Przystuliska Znajdki.
4. Ośrodek Pomocy Społecznej
  - wywiad z pracownikiem w celu uzyskania informacji, czy są w dzielnicy osoby samotne pozostające pod opieką OPS,
  - przygotowanie paczki i przekazanie ośrodkowi bądź za zgodą osoby samotnej dostarczenie paczki,
  - zaproszenie seniorów korzystających z Centrum Aktywności „Na Spokojnej” na Przedszkolny Dzień Seniora,
5. Towarzystwo Nasz Dom – udział w akcji „Góra Grosza” - zbiórka pieniędzy dla dzieci, które wychowują się poza swoją rodziną – w domach dziecka czy rodzinach zastępczych.
6. Wolontariusze WOŚP.
7. Fundacja #DrużynaBłażeja – zbieranie korków w celu pomocy dziecku z niepełnosprawnością.
8. Kluby Seniora – zaproszenie seniorów na Przedszkolny Dzień Seniora,
9. Organ prowadzący – współpraca Wydziałem Infrastruktury w zakresie dostosowania miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami,

10. Fundacja ADRA Polska – adopcja dziecka na odległość,
11. Ratownik KPP/ ratownik wodny z lokalnego środowiska – zajęcia dla dzieci z pierwszej pomocy przedmedycznej.

4. KREATYWNOŚĆ

Kreatywność oznacza nieszablonowe myślenie oraz efektywne rozwiązywanie zadań i sytuacji problemowych. Osoby, które wykazują się kreatywnością, potrafią myśleć i działać twórczo, są gotowe do tworzenia oryginalnych pomysłów oraz świetnie odnajdują się w różnych życiowych sytuacjach. Może się wydawać, że kreatywność to cecha, którą się posiada lub nie, jednak okazuje się, że tak jak innych rzeczy, kreatywności można się nauczyć.

Jednym z najistotniejszych elementów kreatywności jest umiejętność abstrakcyjnego myślenia, która kształtuje się wraz z wiekiem i stanowi ważną rolę w rozwoju umysłowym dziecka.

Proces kształcenia, opieki i wychowania

1. Ćwiczenie abstrakcyjnego myślenia - rozwija pomysłowość i skojarzenia, a to z kolei wpływa na wzrost twórczego potencjału.
2. Pozwalanie dzieciom próbować nowych rzeczy, mylić się, samemu wymyślać rozwiązanie jego problemów. Niech samo tworzy świat!
3. Pozwalanie na zadawanie pytań przez dzieci oraz zadawanie pytań dzieciom. Zadawanie pytań to tak naprawdę wstęp do kreatywnego myślenia. Ich umiejętne zadawanie ułatwia znalezienie poszukiwanej odpowiedzi, a pytania są wyrazem ciekawości świata. Przykłady pytań rozwijających twórcze myślenie to np. : „Jak pachnie bez?”, „Ile smaków ma sałatka warzywna?”.
4. Czytanie dzieciom. Obrazy płynące z telewizora nie pobudzają wyobraźni, ale te wyłaniające się z czytanych bajek jak najbardziej! Pamiętajmy więc o tym, by w ciągu dnia znaleźć chwilę na czytanie dzieciom lub z dziećmi. Można także zadawać pytania dotyczące tego, co najbardziej podobało się dzieciom w czytanej bajce lub jak wyobrażają sobie bajkowego bohatera.
5. Inspirowanie. Dziecko potrzebuje motywacji i wsparcia do rozpoczęcia twórczej zabawy. Nie wolno krytykować pomysłów dzieci, nawet jeśli zauważymy, że nie są one trafne, np. dziecko chce namalować zielone niebo - nie podsuwajmy mu niebieskiej kredki, mówiąc, że niebo musi być niebieskie. Zamiast tego można zapytać, z czym kojarzy mu się zielony kolor.

6. Wspieranie dzieci w zainteresowaniach. Nawet jeśli hobby dziecka uważane jest za zbędne, nie należy krytykować jego zainteresowań.
7. Rozwój wszystkich zmysłów - wspieranie rozwoju wzroku, słuchu, dotyku i smaku dziecka.

Terminy realizacji i działania: rok szkolny 2025/2026

WRZESIEŃ - KREATYWNOŚĆ W MYŚLENIU

- „Kreatywne zabawy w przedszkolu” – szkolenie dla nauczycieli.
- „Metoda Projektu w przedszkolu” – szkolenie dla nauczycieli.
- założenie kącików kreatywności w każdej sali przedszkolnej.
- zadawanie dzieciom pytań pobudzających wyobraźnię,
- „Rekwizyt” – nauczyciel przynosi na zajęcia jakiś przedmiot i pyta, co możemy z tym zrobić.

PAŹDZIERNIK – CZERWIEC - KREATYWNOŚĆ W DZIAŁANIU

- praca nauczyciela bez przewodnika zajęć, opieranie się na programie wychowania przedszkolnego, samodzielne tworzenie scenariusza zajęć.
- prowadzenie zajęć dydaktycznych różnymi metodami: Metodą Projektu, pracą w zespołach, dyskusją itp.
- samodzielne tworzenie kart pracy, praca bez gotowych szablonów.
- przygotowywanie uroczystości i imprez w sposób kreatywny.
- przygotowywanie wszelkich prezentów, m.in. z okazji Dnia Babci, Dnia Dziadka, Dnia Matki, Dnia Ojca w sposób kreatywny.
- kształtowanie kreatywności u dzieci w oparciu o konkretną aktywność:
  - październik – aktywność plastyczna
  - listopad – aktywność konstrukcyjna
  - grudzień – aktywność muzyczna
  - styczeń – aktywność ruchowa
  - luty – aktywność teatralna
  - marzec – aktywność kulinarna
  - kwiecień – aktywność przyrodnicza
  - maj – aktywność językowa
  - czerwiec – aktywność matematyczna

LIPIEC, SIERPIEŃ – PODSUMOWANIE REALIZACJI KOMPETENCJI, EWALUACJA

Podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej

1. Kreatywne zabawy w przedszkolu – szkolenie.
2. Metoda Projektu w przedszkolu – szkolenie.

Rozwój bazy przedszkola

1. Zakup wyposażenia do kącików kreatywności.
2. Zakup kart DIXIT.
2. Zakup gier edukacyjnych logopedycznych „Opowiem Ci mamę”.
3. Zakup gier „Story cubes”.
4. Doposażenie przedszkola w materiały plastyczne.
5. Zakup różnego rodzaju klocków.
6. Zakup rekwizytów teatralnych.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym oraz instytucjami i organizacjami wspierającymi przedszkole

1. Rodzice – zabawy kreatywne w domu.
2. Ośrodek Działań Twórczych „Pogodna” – nawiązanie kontaktu w celu uczestnictwa dzieci w kreatywnych zajęciach.

5. KOMUNIKACJA

Kompetencja komunikacyjna w najprostszym rozumieniu jest określana jako „indywidualna zdolność do posługiwania się językiem w różnych społecznych sytuacjach komunikacyjnych”. Kompetencja komunikacyjna to zdolność złożona. Składa się na nią: wiedza o regułach języka i umiejętność ich stosowania (kompetencja językowa), zdolność do różnicowania sposobów mówienia zależnie od rodzaju rozmówcy i sytuacji mówienia (językowe zdolności funkcjonalne), zdolności poznawcze, od których zależy budowanie znaczeń i odkrywanie znaczeń wypowiedzi rozmówcy, umiejętność intencjonalnego realizowania wypowiedzi związana z emocjonalnymi i wolicjonalnymi właściwościami mówiących, zdolność nawiązywania i podtrzymywania interakcji za pomocą środków językowych i niejęzykowych, zdolność posługiwania się rytualnymi znakami przy uczestniczeniu w obrzędach grupy, a także

zdolności społeczne wyrażające się w uzgadnianiu relacji między mówiącymi. Brak którejkolwiek z wymienionych subumiejętności wpływa na zaburzenie procesu komunikacyjnego. Kompetencja komunikacyjna wiąże się więc z opanowaniem wszystkich zdolności. To proces długotrwały, a najistotniejsze przemiany przypadają na wiek przedszkolny i młodszy wiek szkolny.

Umiejętność komunikowania się umożliwia nie tylko porozumiewanie się z otoczeniem. Jest ona istotna między innymi dla regulowania zachowania, kształtowania przebiegu interakcji, podnoszenia jakości kontaktów interpersonalnych, podejmowania współdziałania, zdobywania informacji czy też dla ujawniania emocji. Poziom rozwoju mowy to także jeden ze wskaźników stopnia dojrzałości szkolnej, a różnice w poziomie rozwoju tej umiejętności powodują niepowodzenia w starcie szkolnym.

Ponieważ język jest podstawą wszystkich działań związanych z rozwojem i uczeniem się, warto dbać o jego rozwój, by ułatwić naszym dzieciom satysfakcjonujące funkcjonowanie w życiu.

Proces kształcenia, opieki i wychowania

1. Mówienie do dziecka: dużo, poprawną polszczyzną, z wyraźną artykulacją, piękną dykcją.
2. Rozwój kompetencji komunikacyjnej wiąże się z rozwojem takich procesów poznawczych jak spostrzeżenia, pamięć, wyobrażenia, myślenie. Aby dziecko miało o czym informować otoczenie, musi dysponować materiałem w postaci owych spostrzeżeń czy wyobrażeń. Wszystkie te procesy należy rozwijać. Im bogatszy jest materiał dziecka w postaci wyobrażeń i spostrzeżeń, tym bogatsza jest treść jego wypowiedzi.
3. Dziecko musi umieć wyrażać swoje myśli i uczucia. Aby to było możliwe, musi zdobyć różnorodne formy i środki językowe, musi władać systemem językowym. Ważne jest zwrócenie uwagi na składniki aktu mowy: mówienie i rozumienie.
4. Konieczne dla rozwoju kompetencji komunikacyjnej są wszelkie zabawy, gry i ćwiczenia, które rozwijają umiejętność uczestniczenia w różnych sytuacjach komunikacyjnych, opowiadania o zdarzeniach, prowadzenia rozmowy, opisywania przedmiotów, nazywanie rzeczy, osób, czynności, zdarzeń, wyrażania własnych i cudzych przeżyć, słuchania i rozumienia wypowiedzi innych osób a także odbioru i postrzegania utworów literackich.
5. Stwarzanie sytuacji do uczenia mowy - dialogi. Należy wykorzystywać sukcesy i błędy dziecka do poprawy komunikowania się z otoczeniem.
6. Prowadzenie zabaw parateatralnych, zajęć z bajką, zabaw tematycznych z wcielaniem się w role.

7. Pomaganie dziecku w opanowaniu sztuki prowadzenia rozmowy poprzez zachęcanie go do wyrażania własnych myśli. Dziecko może na przykład opowiadać innym sytuacje, w których oni nie uczestniczyli, a następnie odpowiadać na ich pytania związane z tematem. Musi umieć brać udział w dialogu, tzn. zadawać pytania, podawać potrzebne informacje, kwestionować, prowokować wyjaśnienia i argumenty.

Terminy realizacji i działania: rok szkolny 2026/2027

WRZESIEŃ - PAŹDZERNIK – APARAT ARTYKULACYJNY

- „Profilaktyka logopedyczna” - warsztaty dla nauczycieli prowadzone przez logopedę.
- prowadzenie otwartych zajęć profilaktycznych w każdej grupie przedszkolnej przez logopedę – 1 raz w miesiącu.
- prowadzenie ćwiczeń logopedycznych przez nauczycieli wychowania przedszkolnego po obserwacji ćwiczeń prowadzonych przez logopedę, w formie:
  - ćwiczeń narządu mowy,
  - ćwiczeń oddechowych,
  - ćwiczeń słuchowych,
  - ćwiczeń fonacyjnych,
  - ćwiczeń ortofonicznych.
- „Karta Oceny Logopedycznej Dziecka KOLD” – szkolenie logopedy w celu dokonywania dogłębnej diagnozy wybranych dzieci po badaniu przesiewowym.
- zwrócenie uwagi na przygotowanie dzieci do komunikacji z dziećmi obcojęzycznymi – kontynuacja innowacji pedagogicznej „Let’s speak English”.

Dzieci w każdym miesiącu poznają inny zwrot. Nauczyciele wypowiadają go zarówno w języku polskim jak i angielskim przez cały miesiąc. Kolejny miesiąc to utrwalanie poznanego zwrotu i poznanie kolejnego. Przez 1 rok dzieci poznają 12 zwrotów, a w ciągu edukacji przedszkolnej 36. Zasób zwrotów ustala nauczyciel języka angielskiego w porozumieniu z innymi członkami Rady Pedagogicznej. Niezależnie od innowacji prowadzone są zajęcia z języka angielskiego,

LISTOPAD – WSPIERANIE

- rozwijanie procesów poznawczych takich jak spostrzeżenia, pamięć, wyobrażenia, myślenie,
- częste rozmowy z dziećmi,

- prowadzenie zajęć z bajką, zabaw tematycznych z wcielaniem się w role,
- „Terapia małego dziecka z ASD”.

GRUDZIEŃ – PRZYGOTOWANIE NAUCZYCIELI

- podstawowy trening „Porozumienia bez Przemocy” dla nauczycieli przedszkola oraz spotkanie wprowadzające w projekt „Sen Żyrafy”.

STYCZEŃ – PRAKTYKA NAUCZYCIELI – WZÓR DO NAŚLADOWANIA DLA DZIECI

- wdrażanie przez nauczycieli „Porozumienia bez przemocy” praktycznie w relacjach: Dorosły – Dorosły, Dorosły - Dziecko. Jest to sposób porozumiewania się opracowany przez Marshalla Rosenberga, który dzięki skupieniu uwagi na pewnych aspektach komunikatu rozmówcy oraz własnego (mianowicie na uczuciach i potrzebach), a także specyficznym formom posługiwania się językiem, pozwala na całkowite wyeliminowanie lub co najmniej ograniczenie możliwości wystąpienia przemocy w dialogu w jakiegokolwiek formie, psychicznej lub fizycznej.

PBP jest formą dialogu, na który składają się dwie fazy:

- empatia - wysłuchanie rozmówcy z głębokim współczuciem
- szczerze wyrażenie siebie.

Formalnie każda z tych faz składa się jeszcze z czterech elementów:

- 1) spostrzeżenia (pozbawione własnych osądów i interpretacji),
- 2) uczucia (emocje odseparowane od myśli),
- 3) potrzeby, prośby (wyrażone w sposób jasny i konkretnie, bez żądań).

LUTY – „SEN ŻYRAFY”

- realizacja programu „Sen Żyrafy” wprowadzającego metodę Porozumienia bez Przemocy. Program ma na celu rozwinąć podstawowe umiejętności interpersonalne oraz poprzez zabawę w przyjaznej atmosferze pozwolić dzieciom doświadczyć różnicy pomiędzy komunikacją, która tworzy bariery a taką, która otwiera serce i buduje kontakt. Dzieci z nauczycielem odkrywają zarówno to, co sprzyja dobrym relacjom

z innymi jak i źródła nieporozumień i konfliktów. Uczą się rozwiązywania problemów w konstruktywny sposób.

MARZEC – DIALOG

- odbycie trzech warsztatowych spotkań trenera z nauczycielkami w celu omówienia realizacji programu „Sen Żyrafy”, oraz praktycznego ćwiczenia „Porozumienia bez Przemocy” na przykładach z ich praktyki przedszkolnej.
- wdrażanie przez dzieci „Porozumienia bez przemocy” praktycznie w relacjach: Dziecko – Dorosły, Dziecko – Dziecko.

KWIECIEŃ – DOŚWIADCZENIA

- prowadzenie zabaw parateatralnych: scenki dramowe, wprawki itp.

MAJ – KOMUNIKACJA W ZESPOŁACH

- próby dyskusowania w małych grupach swobodnie lub na zadane tematy,
- realizowanie zajęć formą pracy w małych zespołach.

CZERWIEC – DEBATY

- dyskusowanie w grupach,
- dyskusowanie na forum wszystkich oddziałów przedszkolnych.

LIPIEC, SIERPIEŃ – PODSUMOWANIE REALIZACJI KOMPETENCJI, EWALUACJA

Podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej

1. „Profilaktyka logopedyczna” - warsztaty dla nauczycieli prowadzone przez logopedę.
2. „Karta Oceny Logopedycznej Dziecka KOLD” – szkolenie logopedy.
3. „Terapia małego dziecka z ASD”.
4. Podstawowy trening „Porozumienia bez Przemocy” dla nauczycieli przedszkola oraz spotkanie wprowadzające w projekt „Sen Żyrafy”.
5. Trzy warsztatowe spotkania trenera z nauczycielkami w celu omówienia realizacji programu „Sen Żyrafy”, oraz praktycznego ćwiczenia „Porozumienia bez Przemocy” na przykładach z ich praktyki przedszkolnej.

Rozwój bazy przedszkola

1. Zakup bajek logopedycznych.
2. Zakup książek z tzw. „Złotej listy”.
3. Zakup pomocy dydaktycznych do rozwoju takich procesów poznawczych jak spostrzeżenia, pamięć, wyobrażenia, myślenie.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym oraz instytucjami i organizacjami wspierającymi przedszkole

Rodzice:

- zwracanie uwagi na swoje wypowiedzi, powinny być one gramatycznie poprawne, wyraziste i w dużej ilości.
- wpływanie na to, jakie słowa opanowuje dziecko,
- pomaganie dziecku w opanowaniu sztuki prowadzenia rozmowy poprzez zachęcanie go do wyrażania własnych myśli,
- poświęcanie dziecku czasu. Korzystanie z komputera, tabletu, telefonu skutecznie kradnie czas, który moglibyśmy poświęcić na realny kontakt z dzieckiem. Ludzie patrzący w ekran mniej rozmawiają, w trakcie wspólnego oglądania wymieniają tylko skąpe informacje,
- okazywanie miłości, uwagi, czasu i kontaktu fizycznego,
- wieczorami opowiadanie bajek, rozmowy, czytanie na głos,
- stwarzanie okazji do zabaw z rówieśnikami,
- spotkanie wprowadzające w metodę „Porozumienie bez Przemocy”, następnie, według potrzeb, możliwy cykl regularnych spotkań rozwijających zastosowanie „Porozumienia bez Przemocy”.

Mam nadzieję, iż przedstawiona koncepcja rozwoju placówki jest ciekawa i przyczyni się do podniesienia jakości pracy przedszkola .